

Organ Spółki Wydawniczej

KURYTYBA, DNIA 24 GRUDNIA 1925

Wychodzi dwa razy na tydzień.

ROK VI.

Wydawca w imieniu Spółki Wydawniczej: Ks. Stanisław Piasecki

Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Bęben

Nr. 91.

Adres dla listów: — Curityba, Caixa Postal 155 — Adres Redakcji: Curityba, Avenida Dr. Jayme Reis 115. — Paraná, Brasil

Wszystkim Czytelnikom, Agentom i Przyjaciółom »Ludu«, składa Redakcja najserdeczniejsze życzenia szczęśliwego i wesołego BOŻEGO NARODZENIA I NOWEGO ROKU.

Niemcy zwątpiły już w Rosję.

Cały świat zdziwił się, że znacznie niżej od oficerów Niemcy pozostające jeszcze państw zachodnich Europy...

AMJA BOLSZEWICKA NIE PRZEDSTAWIA ŻADNEJ NOWOCZESNEJ WARTOSCI BOJOWEJ.

Wedle zapatrywań oficerów niemieckich, sztab i oficerowie armji carskiej z czasów wojny światowej nie dorastali do roli jaką mieli odegrać i stali

że być mowy w obecnej Rosji. Wogóle wątpię należy, czy jeszcze obecnie armja rosyjska mogłaby wyruszyć do boju...

Ciąg dalszy nastąpi.

Jeszcze o Żeromskim.

Wielu powiada, że Żeromski nie pisał dla wszystkich i w dziełach jego należy szukać wyższej myśli...

V. Walny Zjazd Związku Oświata

Odbędzie się dnia 10-GO STYCZNIA 1926 roku w Kurytybie w sali Towarzystwa Tadeusz Kościuszko...

RODACY! Współpracownicy w znoјnej pracy i działalności szerzenia oświata w duchu katolickim, wśród swoich nieraz tak bezradnych i opuszczonych Rodaków!

Nie zawsze jest roztropną rzeczą głosić, co się już zrobiło, czego nie można było dokonać i co się jeszcze chce zdziałać...

szewickie zdradza własną ojczyznę i agituje na rzecz komunizmu, by bez pracy mieć pieniądze...

C-el QUEIROZ

„Amolafaca“

Za gotówkę i na splaty.

SĄ DO NABYCIA ZIEMIE DO SADZENIA I HERBALE PO CENACH:

Table with 2 columns: Quantity (Za 10 alkierów ziemi) and Price (e.g., 730\$000, 1.440\$000, 2.130\$000, 2.800\$000, 3.450\$000)

Począwszy od dnia 1-go maja 1926 cena ziemi wzrosła o 10\$000 na alkierze...

Przyjeżdżajcie lub piszcie pod adresem: LADISLAW RADECKI — GUARAPUAVA VIRMOND — PARANA.

ŻYWCEM ZAMUROWANA.

Powieść podług starej kroniki napisał Karol Miarka.

23 (Ciąg dalszy). — I twoim poddanym posyłam nasze błogosławieństwo — To rzekłszy Ojciec święty podniósł się z tronu...

wonorożonego, jego rodziców, albo ile piacków i pieczeń zjedli? — Dariusie mi tak mądre rozprawy, ale nim historję skończymy, odwieźdźmy na chwilę starą Magdalena...

ją, żyją zwykle najdłużej. Pójdźcie, wypijmy kubek na nasze zdrowie! — Najpierw na zdrowie małego pana!

wym gaju, czekałem, co będzie dalej, tu między rycerzami poznają pana starostę i prosio idą ku niemu. — Aha! to Wach Zabrzezkiego...

mocowano do koni na cztery strony świata rozstawione; na znak dany pościgi konie, usłyszałem okropny głos Sygrydy...

Nowa niezmiernie ciekawa i sensacyjna powieść amerykańska pod tytułem

Wydzieziczona

zaczniemy drukować w »Ludzie« z dniem 15-go stycznia 1926 roku w formie wielkiej książki o odcinaniu...

dował, ale to także skutek czytania jego dzieł, gdyż nic bez przyczyny. Na szczęście, nie z polskiego źródła zaczerpnął Żeromski tej trudnicy, ale z rosyjskiego. Dostojewski i Turgeniew, pisarze rosyjscy, to jego wzory — a z francuskich bezwstydną Zola.

Niestety i nową Polskę skrzywdził Żeromski w ostatnim swoim dziele „Przedwiośnie”. Umiął on niegdyś świetnie opisywać Polskę robotniczą, pisującą pod zaborem rosyjskim — Polski nowej, borykającej się z tylu trudnościami, jasnej, opisać nie umiał i oślepił jak kret, który się wykopał na słońce. Dzieło jego „Przedwiośnie” wychodzi w prostej linii na pochwałę bolszewizmu; tak rozumiał to dzieło nawet Arcybyszew pisarz rosyjski. Wszelkie protesty Żeromskiego, że go nie rozumiano, nic nie pomogły. I my chcemy wierzyć Żeromskiemu, lecz skutek dzieła był wprost przeciwny. W dziele tem wołał poprostu Żeromski o rewolucję komunistyczną. Bohaterem dzieła to szlachcic młody Baryka, któremu życie hulaszczę wśród szlachty wcale się podoba, dopiero kiedy mu się oparła jedna szlachcianka i nie pozwoliła się shańbić, wtedy ze zemsty nad burżujką Baryka staje się komunistą i dokonuje różnych zbrodni. Nie zaprzeczamy, że z takich bohaterów składają się bolszewicy w Rosji a zwłaszcza agitatorzy ich w Polsce. Polska nowa według „Przewiośnia”, opiera się na sile i krzywdzie chłopów, żydów i ludności wsi i miast. Najwięcej żelży Żeromski w tem dziele policję polską, te bohaterską policję naszą, która tyle ofiar w życiu i krwi składa w Polsce, by utrzymać w niej ład, porządek i bezpieczeństwo. W roku 1922 zabito w Polsce 62 policjantów, w roku 1923 zginęło od bandytów i zbirów komunistycznych jeszcze 43 policjantów, nie licząc setek ciężko rannych. O nich ma Żeromski sąd następujący (Przedwiośnie str. 361):

„Pośrodku ulicy na podłożu podwyższeniu z kamieniosanych przechadzający się posępny polojant, ten o potwornej figurze... kat... to jeden z tych, co ołówek wsuwa między palce skazańców, a potem te palce ścisną maszynką specjalną. Jeden z tych, co drąg żelazny przesuwają między ręce i nogi splecione, tworząc z człowieka kółko” (str. 361), ten, co mimo bolesnego spojrzenia żyjących zwłok człowieczych — żyda nędzarza karze mu bezlitośnie pchać ciężar ponad jego siły (str. 364), by pominąć inne okropności tortur, stosowanych rzekomo przez policję a opisywanych przez Żeromskiego w „Przedwiośniu” na str. 356 — 359.

I znowu ogół bierze to wszystko w prostej linii... za prawdę. Dowód: dnia 20-go października obecnego roku, poseł żydowski Frostig obrzuca na pełnym sejmie stękiem obelgę policji iwowskiej i zarzuca jej okrucieństwa w stosunku do komunistów. Bronił policji poseł Mendrys. Na to powstaje Frostig i odczytuje przed sejmem całe ustępy z Przedwiośnia o policji. No... i zdurnieli postowie, bo nikt nie śmiał zaprotestować przeciw Żeromskiemu, kawalerowi wielkiej wstęgi „Odrodzenia Polski”. Zdawałoby się, że Żeromski wystąpi przeciw przekręcaniu jego myśli i zamiarów, że o policji polskiej myśli w rzeczywistości inaczej niż w „Przedwiośniu”. Niestety — nie zrobił tego i takim gestem, taką obelgą pożegnał nową Polską i przeszedł w zaświaty. Jednym słowem, nie naprawił zła, które wiele jego dzieł wywołuje i wywoływać jeszcze będzie.

OZYTELNIKU!
Nie zwlekaj z opłatą za twoją gazetę.
Sobie tem nie pomożesz,
A gazecie swej szkodzisz.

Wiadomości. Z POLSKI.

ZEROMSKI BYŁ WYZNANIĄ EWANGELICKO-REFORMOWANEGO.

Żeromski był wyznanią ewangelicko-reformowanego, jego trumnie towarzyszyło też 4 pastorów protestanckich. Został pogrzebany na cmentarzu ewangelicko-reformowanym. Przy wyprowadzeniu trumny przemawiał minister oświaty Stanisław Grabski i wyrzekł między innymi te słowa: Zabrała Stefana Żeromskiego Polska śmierć przedwieszna, zanim się on jeszcze wypowiedział cały... Nad grobem przemawiał też socjalistyczny pisarz Wacław Sieroszewski i protestancki pastor.

BESTJALSTWO NIEMCÓW WOBEC ROBOTNIKÓW POLSKICH.

„Dziennik Berliński” donosi o strasznym położeniu polskich robotników sezonowych w Meklemburgji i na Pomorzu. Robotnicy ci są wprost nieludzko traktowani, a nawet bici pałkami gumowymi do utraty przytomności. Grupa robotników Polaków z Meklemburgji, nie mogąc znieść ucisku, a nie mając nikąd opieki, wystosowała zbiorową prośbę do polskiego konsulatu generalnego w Berlinie, by zajął się ich smutnym losem.

POLKA — POSŁEM DO SEJMU STANU JERSEY.

„United Press” donosi, iż pierwszą kobietą narodowości polskiej, zajmującej w Stanach Zjednoczonych urząd publiczny jest p. Marja Urbańska, która jako kandydatka demokratów wybrana została do sejmiku stanu Jersey.

RABINI WARSZAWSKY U KARD. KAKOWSKIEGO.

Kardynał Kakowski przyjął delegację rabinatu warszawskiego w osobach trzech rabinów, którzy przedstawili konieczność uregulowania sprawy rozwodów. Często się bowiem zdarza, że żyd zamiast rozwieść się z żoną żydówką, przechodzi na katolicyzm żeniąc się po raz drugi i nie udzielając pierwszej żonie rozwodu, która nie może następnie ponownie wyjść za mąż. Takich rozwiedzionych żydówek jest około 7000. Rabini prosili Kardynała o wpływanie na duchowieństwo, aby żądało od żydów uregulowania swoich stosunków rodzinnych, zanim przejdą na katolicyzm.

BISKUP ŚLĄSKI.

Konsekracja biskupa śląskiego dra Hlonda, dotychczasowego administratora apostołskiego dla Górnego Śląska, odbędzie się dnia 8-go grudnia bieżącego roku w kościele św. Piotra i Pawła w Katowicach. Konsekracji dokona nuncjusz papieski arcyb. Lauri. Dekret nominacyjny jest już podpisany.

CHELMCZYŻNA WRACA NA ŁONO KOŚCIOŁA.

Najnowszy numer „Wiadomości Diecezjalnych Podlaskich” (8 i 9) zawiera kilka dekretów erekcyjnych parafii, które z religii prawosławnej przeszły na łono Kościoła katolickiego, zachowując obrządek wschodnio-słowiański. Ks. biskup Przedźwiecki utworzył następujące parafje obrządku wschodnio-słowiańskiego: św. Trójcy we wsi Połoski dekanatu Bialskiego, św. Jana Ewangelisty we wsi Bubel Stary dekanatu Janowskiego i św. Demetriusza we wsi Kijowice dekanatu Janowskiego. Parafje obrządku wschodniego istnieją w trzech dekanatach: Bialskim, Janowskim i Parczewskim.

POLACY W ROSJI SOWIECKIEJ.

Kolonja polska, zamieszkała w okręgach moskiewskim i piotrogrodzkim, dawniej bardzo znaczna, zmniejsza się stopniowo od czasu wybuchu rewolucji rosyjskiej, tracąc całą prawie inteligencję, a niebawem i znaczniejsze rzesze robotnicze. Z 800 000 Polaków w roku 1915-1917 pozostało nie więcej niż 107 tysięcy, stosunkowo mało uświadomionych i należących z niewielkimi wyjątkami, do sfery drobniomieszczańskiej i robotniczej. Na ogół 95 procent zamieszkałych obecnie w Rosji Polaków są obywatelami sowieckimi. Życie organizacyjne i społeczne, dawniej bardzo rozwinięte, zamarło teraz zupełnie. Polskie życie gospodarcze po wybuchu rewolucji również upadło.

W krajach zakaukaskich zamieszkiwało Polaków około 2000. Są to przeważnie fachowi inteligenci i robotnicy w przemyśle naftowym i na kolejach. Stan ich materialny jest na ogół niezły.

Z przeszło 6000 Polaków, znajdujących się na terenie nadmorskim Dalekiego Wschodu (Primorje) w latach 1915-1920, pozostało zaledwie 2000 osób.

PO 20 KIJÓW DAJĄ BOLSZEWICY POLSKIM DEZERTEROM.

Dnia 19-go listopada bolszewicka straż graniczna wróciła czterech poborowych, którzy uciekli z Polski przed służbą wojskową. Komendant specjalnego posterunku granicznego bolszewickiego rozkazał dać im po 20 kijów: Egzekucja odbyła się w oczach całego posterunku bolszewickiego. Zbiegom powiedziano, że w razie ponownego schwytania ich na terenie sowieckim będą natychmiast rozstrzelani.

Z Brazylii.

Kurytyba.

NASTĘPNY NUMER „LUDU” wskutek przypadających na piątek — Świąt Bożego Narodzenia, wyjdzie dopiero za tydzień.

KONSUL NASZ P. ZBIGNIEW MISZKE, według ostatnich wiadomości, zjedzie dnia 27-go grudnia statkiem „Aurigny” spółki francuskiej „Chargeurs Reunis” do Rio, a około Nowego Roku stanie w Kurytybie. Powracających z Ojczyzny Państwo Konsulów wita redakcja „Ludu” serdecznie.

PREZYDENT STANU PARANY dr. Munhoz da Rocha, zakupił w swej przeczności za pośrednictwem Banco Nacional do Commercio 2 miliony francuskich franków, by nimi spłacić procenta zagranicznych długów stanowych.

TYTUŁ HONOROWEGO PROFESORA medycyny na uniwersytecie kurytybskim nadano prezydentowi Parany dr. Munhoz da Rocha. Uroczystość cała odbyła się 19-go grudnia w auli uniwersytetu wobec władz stanowych, wojskowych, duchownych i wszystkich profesorów trzech wydziałów: prawa, medycyny i inżynierji. Mówcy podnieśli zasługi obecnego prezydenta około uzdrowienia Parany, w której obecnie z jego zachęty i gorliwości dokonuje się budowa wielu zakładów zdrowotnych jak: schroniska dla trędowatych w Piracuarze, sanatorium dla suchotników w Lapie; nadto założono wiele ambulatorjów dla zwalczania syfilizmu, malarii, malaterji, choroby robaków i innych plag nagminnych

PROCES o nieprawne uwol-

nienia od wojska wylosowanych, wytoczony przez prokuratora państwa generałowi komenderującemu w Kurytybie, zatacza coraz szersze kręgi. Generał Nepomuceno da Costa broniąc się oświadcza, że przybywszy do Kurytyby zastał tu formalną spółkę komandytową, która rekrutom sprzedawała za jakąkolwiek cenę zwolnienia od wojska. Sierżanci i oficerowie z rezerwy też brali udział w tej sprawie. Niektóre osobniki bez czci i patriotyzmu w bramach w pobliżu koszar otwarły swe biura adwokaackie i wydawały rekrutom fałszywe poświadczenia za dwieście lub trzysta mil-rejsów. Na szczęście rzetelni adwokaci nie mieli nic do czynienia z tym brudnym interesem. Taksamo lekarze bez klienteli sprzedawali za 10 lub 20 mil-rejsów świadectwa niezdolności do wojska ludziom zdrowym i robotnikom, lecz lekarze prawdziwi nie wdawali się w tę sprawę. 210 uwolnień udzielonych na mocy „habeas corpus” zostało uwzględnionych, lecz przynajmniej 50 na 100 opiera się na powodach fałszywych. Sygnów bogatych kupców i przemysłowców uwolniono na podstawie ubóstwa, a małżonków zwolniono dla opieki nad znanymi obłąkanymi choć te są zupełnie zdrowe, lub synów bogatych wdów uwolniono, by byli podporą biednej matki. Wogóle w odezwie swej powiada generał, że wszyscy dobrzy brazylijanie powinni się zjednoczyć, by podnieść moralność, uczciwość i poczucie godności narodowej.

TUTEJSZA GAZETA NIE-MIECKA

„Deutsche Tageszeitung” ubolewa strasznie nad upadkiem niemieczyny w Polsce i żyj ojczyznę naszą mocno. Płacze więc, że niemiecy w prastarej (urdeutscher) ziemi niemieckiej w Poznańskim i na Pomorzu przy wyborach gminnych przegrali z kretesem. A to dlatego że 900 tysięcy Niemców musiało uciec przed uciskiem polskim, dalej że Polacy już Gdańsk podbijają i utrudniają wolny byt tego miasta i t. d.

Rio de Janeiro.

RIO, 18-go grudnia. Prezydent Brazylii Arthur Ber-

Już wyszedł

6-ty numer „Świata Parańskiego”.

Zawiera on niesłychanie cenne a dla każdego Polaka w Południowej Ameryce potrzebne wiadomości i artykuły jak: **Polacy w południowej Ameryce** (gruntowna rozprawa na podstawie najlepszych źródeł o obecnej ilości Polaków w Brazylii, Argentynie, Chile, Urugwaju, Peru i t. d.) — **Prasa polska w południowej Ameryce** (pierwsze świetne zestawienie wszystkich poczyną inteligencji polskiej na polu piśmiennictwa czy to czasopiśmiennictwa, czy książek; wspaniały wprost przegląd pięknych zamiarów i przedsięwzięć, które jako słomiany ogień częstokroć prędko też gasną). — **Zarys Bibliografji Polskiej w Brazylii**, spis wszystkich wydawnictw, książek, ustaw, Towarzystw i innych wydawnictw. — **Wpływ języka portugalskiego na język kolonistów polskich w Brazylii** wraz ze słownikiem wyrazów zapożyczonych z języka brazylijskiego (rozprawa, która dowodnie pokazuje nam, jak polacy w Brazylii ulegają stopniowemu wynarodowieniu najwięcej w zakresie języka). Wogóle cały ten 6-ty numer świadczy o niezmordowanej wprost pracy i pilności redaktora Józefa Stępczewskiego, który ostatnie dwa lata swej pracy jak nauczyciel wędrowny „Oswiata” w Rio Vermelho i Bateas w Santa Catharinie, wyżył w szlachetnym i obdarzył ogół polski w południowej Ameryce wspaniałymi i zasadniczymi rozprawami, które na zawsze świadczą o tym, że przecież ta inteligencja polska pracowała i ratowała jak i obecnie jeszcze pracuje i ratuje kolonję polską w Brazylii.

Kto chciał całe tej pracy i tych wyjętków niech kupuje ten numer Świata Parańskiego w cenie 2\$000 za egzemplarz.

W Kurytybie do nabycia w sklepach p. p. Domańskiego i Kuryżanowskiego na praça Tiradentes.

nardes wobec gorącego lata w stolicy, wyjeżdża w pierwszych dniach stycznia do wyżej położonego i chłodniejszego Petropolis. Straż nad pałacem Rio Negro w Petropolis obejmuje pierwszy bataljon strzelców i w tym celu wyjechał już dzisiaj specjalnym pociągiem do Petropolis.

RIO, 22-go grudnia. Stan zdrowia prezydenta Brazylii poprawił się nieco, opuścił on już prywatne swe pokoje i zaczął urządowanie, lecz przed kilkunastu dniami był prezydent bardzo osłabiony z powodu grypy i astmy, a przytem i puls był nieregularny.

Rio Grande do Sul.

Gazeta z Porto Alegre dono-

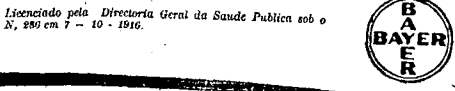
Ból głowy jest okropny!

kiedy sięga aż do szpiku kości i wyczerpuje siły człowieka, ostabia jego organizm i powoduje niezdolność do pracy; sprawia straszną niewralgję i niesłychane bóleści, które jednak szybko ustępują kiedy się zażywa

CAFIASPIRYNĘ.

Już po użyciu jednej kapsułki odczuwa się ulgę i przyjemną poprawę. Na upartą niewralgję i reumatyzm pomaga znacznie stałe użycie CEFIASPIRYNY i wkońcu uleczyć zupełnie. Ten sam błogi skutek sprowadza przy bólach głowy, zębów, uszu, których to bólów dostajemy przy zaziębieniu w czasie chłodnych nocy lub przy użyciu ostrych napojów. Nie szkodzi ani na serce ani na nerki.

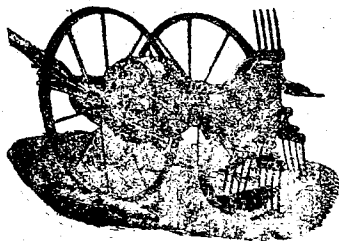
Przy zakupnie tego znakomitego lekarstwa prosimy dobrze uważać na następujący „krzyż firmy Bayer”.

A Propagandista 077

Najlepsza kartoflarka, jedyny zwycięzca

we wszystkich współzawodnictwach kartoflark, jest

Kartoflarka patent Melichar - Hajek

Największa działalność! Idealna maszyna! Konstrukcja nader prosta!

TYLKO: CASA MELICHAR

Especialista em machinas agricolas.

CURITYBA, Praça Sen. Correia N.7

szą, że odkryto tam spisek na życie prezydenta stanu i spiskowców poohwycono. Jeden z nich Erasmo Fernandes zeznał, że przy pomocy kilku współpracowników chciał zamordować prezydenta, przez rzucając bombami spiskowcy po zamachu uderzeniści pościgi policji za sobą. Policja dostała w swoje ręce wszystkich współników

Ze swiata. Anglja.

NAJWIĘKSZY WŁAŚCICIEL ZIEMSKI W IMPERJUM BRYTYJSKIM.

Największym właścicielem ziemskim w Brytyjskim Imperjum jest sir Sidney Kidman, który znany jest w Australji jako «król bydła» i posiada 22 tysiące 649 mil. kwadratowych ziem w centralnej Australji.

Sir Sidney rozpoczynał swoją karierę jako chłopiec do posług pensją 10 szylingów tygodniowo.

BEZROBOCIA W ANGLJI ZWIĘKSZA SIĘ.

W październiku w Anglii było 1,418,000 bezrobotnych w porównaniu z 1,191,000 bezrobotnych w tym samym czasie ubiegłego roku.

Angielskie biuro ubezpieczenia na wypadek bezrobocia stwierdza, że 12 5 procent robotników angielskich nie ma obecnie zatrudnienia.

Włochy.

WOJSKO W ŁOŻACH MASONSKICH.

Wiedeń. = «Neue Freie Presse» donosi z Rzymu: W Genui i w innych miastach loże wolnomularskie zostały obsadzone wojskiem. 15 przeciwników faszyzmu zostało aresztowanych, nadto przedsięwzięto 50 rewizji domowych. Także i loże «Wielkiego wschodu» w kolonjach zostały wojskiem obsadzone.

W mowie, którą wygłosił Mussolini na balkonie w pałacu Chigi, oświadczył on oświadczenie do akcji przeciwko wolnomularzom: Wiecie, że postępujemy energicznie, aby wszystkie żarzone koła oczyścić i wszystkie nory antynarodowe wykadzić dymem. Jest to rzecz, do której już dziś poczynił wszystkie potrzebne kroki rząd.

Rosja.

W MOSKWIE NAWET PIJAKOM DAJĄ DYPLOMY.

Moskwa. — Proponowaniem jest wydawanie dyplomów «sławny pijakom», celem zapobieżenia mnożącym się z dniem każdym wypadkom zapijania się, skutkiem czego przemysł, nauka i wiedza zagrożone są zagładą. Od czasu przywrócenia prawa wyrobu

wódek i likierów, ludność zapija się bez ograniczenia i ażeby położyć kres do pewnego stopnia — prasa tutejsza podała ową propozycję.

AGENCI «Ludu» i «Przyjaciela Rodziny».

- Paraná.
- Jan Szczepański — Kurytyba.
- Józef Domański — Kurytyba.
- Krzyżanowski — Kurytyba.
- Ksiądz Franciszek Chyżaszek — Orleans.
- Ksiądz Paweł Warkocz — Sta Candida.
- Paweł Nadolny — Bacachery.
- Ksiądz Józef Góral — Abanches.
- Stefan Witosławski — Abanches.
- Ksiądz Władysław Kula — Campo Largo.
- Wacław Rynkowski — Campo Largo.
- Jan Heluch — São José dos Pinhães.
- Franciszek Grabski — Afonso Penna.
- Ksiądz B. Bayer — Thomas Coelho.
- Bonifacy Witkowski — Arankarja.
- Piotr Rudy — Arankarja.
- Ksiądz Franciszek Komander — Catanduva.
- Jan Stefański — Catanduva.
- Włodzimierz Kuhn — Guajyura.
- Jan Mosoń — Serinha.
- Ksiądz Franciszek Zdzieblo — São Matheus.
- Jan Toporowicz — São Matheus.
- Marcin Skalski — São Matheus.
- Stanisław Boćkowski — Antonio Olynto.
- Ksiądz Jan Zygmunt — Agua Branca.
- Ksiądz S. Kadora — Rio Claro.
- H. Kamieński — V. Guarany.
- Adam Panek — Vera Guarany, Subside.
- Mikołaj Zubacz — Marechal Mallet.
- Ksiądz Antoni Weja — Cruz Machado.
- Antoni Andrassy — Porto União.
- Kazimierz Przepiórski — Amola Faca.
- Franciszek Mierzwa — Col Queiroz.
- Józef Bubniak — Balsa Nowa.
- Piotr Grabowski — Palmeira.
- Feliks Graczyk — Santa Barbara.
- Józef Lewandowski — Palmyra.
- Józef L. Teledziński — Papagaios Novos.
- Stanisław Bilik — Ponta Grossa.
- Teodor Cichewicz — Iraty.
- Ludwik Hawryluk — Iraty.
- Jakób Michalak — Gonçalves Junhor, (Iraty).
- Franciszek Plasocki — Itapará.
- Ksiądz Paweł Domin — Roxo Reis.
- Stanisław Ostrowski — Antonio Rebouças.
- Ksiądz L. Bronny — Prudentopolis.
- Ksiądz T. Kania — Ivaby.
- Józef Kropnicki — Hervalzinho.
- Szymon Szymański — Theresina.
- Franciszek Pęczkowski — Apucarana.
- Mikołaj Musiałowski — Castro.
- Teodor Konart — Paulo Frontin.
- Teofil Milczewski — Pirahy.
- W. Trojanowski — Poço Frio.
- Santa Catharina.
- Ksiądz Jan Kominek — Itayopolis.
- Jan Tyśka — Itayopolis.
- Ksiądz H. Mięsopest — Rio Vermelho.
- Wal. Inglat — Avenquilha.
- Józef Treła — Tres Barras.
- Józef Bronny — Col. Vieira Canoinhas.
- Mieczysław Brejniak — Nova Galícia.
- Leopold Jakubowski — Messaranduba.
- Władysław Kore — Pinheiro.
- Rio Grande do Sul.
- Bernard Puchalski — Porto Alegre, Rua São Pedro 136 c.
- Feliks Jaworski — Porto Alegre, Avenida França 8.
- Stanisław Voigt — Porto Alegre, Rua São Pedro 71.
- Stanisław Wronski — Rio Grande.
- Julian Ostrowski — Marianna Pimentel.
- Karol Muszyński — São Feliciano.
- Józef Pittas — Ijuhy cały okręg.
- Sawicki i Specjałski — Ijuhy L. 6.
- Ksiądz Jan Wróbel — Guarany.
- Piotr Hamerski — Boa Jardim.
- Ksiądz Stanisław Wolski — São Luiz.
- Gonzaga de Misaes.
- Franciszek Ziębowski — Porto Lucena.
- Franciszek Sławiński — Erechim.
- Franciszek Kujawiński — Caporé.
- Franciszek Marchewicz — 13 de Maio.
- Marcin Płuciński — Boa Vista de Erechim.
- Antoni Gauza — Floresta.
- Stanisław Wyżykowski — Baliza.
- Władysław Obrosiak — Barro.
- Stanisław Magalski — Marcelino Ramos.

Już czas!

Zgłaszać się po nauczycieli. Zwracamy na to uwagę towarzystwom i kolonjom, które nie mają jeszcze zapewnionego nauczyciela na rok 1926.

W naszym Kółku Nauczycieli Chrześcijańskich mamy kilku nauczycieli poszukujących miejsca.

Prosimy za wczasu nadsyłać próby o nauczyciela i podawać warunki pracy i utrzymania.

Zgłaszać się należy pod adresem: Curityba — Av. Jayme Reis 115, Caixa postal 155.

Sekretariat Kółka Nauczycieli Chrześcijańskich.

Towarzystwo Polskie — São Paulo.
 Franciszek Szymański — São Paulo.
 Mikołaj Jagas — Azara.
 Teofil Gzychowski — Apostolos.
 Nadto mają kwitarsze podróże.
 Edward Ostrowski — z Guarany.
 Stanisław Malysz — z Floresta.

OD REDAKCJI.

W czerwcu 1924 roku był w Redakcji jakiś obywatel, który (o ile nie zmyślił nazwiska) nazywał się Józef Ziarecki zamieszkały rzekomo w Lagoa Suja, Villa São Bernardo, São Paulo.

Ze był, nic w tem złego; gorzej, że porobił niektóre zamówienia, których dotychczas nie zapłacił. Ponieważ listy wysyłane pod powyższym adresem wracają z powrotem, zmuszeni jesteśmy poszukiwać tego obywatela przez gazetę. Może zgłosi się sam, lub ktoś go zla i zawiadomi o nim redakcję, o co bardzo prosimy.

Podajemy także do wiadomości szanownych czytelników, że kwitarsz «Ludu» N. 6368-6417 dostał się prawdopodobnie w nieodpowiednie ręce przez pomyłkę.

Ktoby zatem ztem na te numera zapłacił prenumeratę «Ludu», niech zawiadomi o tem redakcję, przysyłając odnośny kwit.

KORESPONDENCJE.

Porto Alegre, 10-go grudnia 1925 roku.

W korespondencji «Kasy Pogrzebowej» podpisanej przez p. Feliksa Jaworskiego, prezesa tejże i umieszczonej w «Ludzie» N. 83 z 21-go listopada b. r., są podane fakty które nie zgadzają się z prawdą; z tego powodu na posiedzeniu miesięcznym odbytem dnia 6-go grudnia b. r., uchwalono jednogłośnie, podać do wiadomości Kolonii Polskiej następujące

Sprostowanie:

I) Towarzystwo «Białego Orła» prosiło «Kasę Pogrzebową» o pożyczkę 2:000\$, nie z inicjatywy Ob. Ob. Raina i Mazurkiewicza lecz na wniosek Ob. Adolfa Szmidta wówczas prezesa Towarzystwa, po jednogłośnie zapadłej uchwale, (Patrz protokół Towarzystwa «Białego Orła» N. 116, punkt 5 ty porządku dziennego, z dnia 17-go grudnia 1924 roku.)

II) Towarzystwo żądało od «Kasy Pogrzebowej» 20\$000 miesięcznie za odbywanie się posiedzeń, ponieważ wydatki Towarzystwa podwoiły się; zważywszy na to że «Kasa» przez to nie zbiedniała by Towarzystwu dopomódz mogła. Uchwala powyższa zapadła na posiedzeniu zarządu dnia 17-go lutego 1925 roku; wniosek podał Ob. Sylwester Zóravski, prezes Towarzystwa a nie Ob. Ob. Rain i Mazurkiewicz. (Patrz protokół N. 122 punkt 2 porządku dziennego).

Prezes: Sylwester Zóravski. Sekretarz w zastępstwie Stanisław Mazurkiewicz.

Telegramy z Polski.

Warszawa, 18-go grudnia. — Sejm zatwierdził po trzeciej rozprawie tymczasowy budżet (spis dochodów i rozchodów) na pierwszy kwartał 1926 roku.

Warszawa, 22-go grudnia. — Gazety w Polsce rozpisyują się o wzmożonej agitacji komunistycznej we wszystkich warstwach społeczeństwa i nie kryją swych obaw na przyszłość. Wywrotowe elementy rozwijają żywą agitację i wyzyskują ku temu ogólny zastój i przesilenie w handlu i przemysle, które obecnie przybrało rzeczywistość rozmiary zatrważające. 400 tysięcy robotników jest bez zajęcia; dotychczas wspiera ich jeszcze rząd by mogli utrzymać swoje rodziny, lecz obecnie zagraża im niebezpieczeństwo, że rząd z powodu wielkich trudności finansowych może odmówić im wsparć czy pieniędzy

czy innych świadczeń. Komuniści wyzyskują to ciężkie położenie do walki z rządami państwowymi i agitują zwłaszcza wśród robotników. Zachodzi obawa, że agitacja dotychczas jeszcze skryta wybuchnie jawnie w niedługim czasie.

Telegramy ze swiata.

London, 21-go grudnia. — Przy ostatnim zliczeniu ludności miasta Londynu stolicy Anglii stwierdzono, że kobiet w Londynie jest o 341,467 więcej niż mężczyzn (a ku wielkiemu smutkowi angielskiej żonierze angielscy z miasta Kolonji i terenów okupacyjnych nad rzeką Kenem, przywieźli sobie jeszcze 760 niemieck, które tam pojęli za żony. Pr z y p. Red.)

Rzym, 17-go grudnia. — Dziennik włoski «Tribuna» twierdzi, że papież Pius XI ma zamiar poprosić sobór powszechny (czyli zjazd wszystkich biskupów swiata) — który za dwa lub trzy lata zbierze się w Rzymie — o pozwolenie, by mógł sam załatwić tak zwaną «sprawę rzymską» i stosunek papieża do królestwa włoskiego.

Berlin, 17-go grudnia. — Od 1-go grudnia do dnia dzisiejszego niema jeszcze gabinetu ministrów w Niemczech, pomimo gorliwych zabiegów prezydenta Hindenburga. Obecnie powierzył prezydent utworzenie gabinetu p. Kochowi, przewodniczącemu niemieckich demokratów. Straszne przesilenie gospodarstwa Niemiec nie zachęca polityków do objęcia godności ministerjalnych.

Berlin, 18-go grudnia. — Przesilenie gospodarstwa w całym Niemczech wzrasta nieustannie. Ludność miasta Plettenberg z Westfalji licząca 7 tysięcy głów, wysłała do rządu gorącą prośbę o natychmiastową pomoc, gdyż brak tam wszelkiej pracy.

Na Święta i Rok Nowy, Chcesz być wesół i zdrowy, Zamów już dziś z ATLANTYKI piwa, Bo to jedyna rozkosz prawdziwa

Postępując choć zlikwidować moje towary przeto znacznie niższymi cenami na wszystkich przedmiotach kupna. Abym mógł likwidację jak najprędzej ukończyć postanowiłem przed **BOŻEM NARODZENIEM** moje towary sprzedawać w cenach **śmiesznie niskich**. Przydziecie i przekonacie się!

Mam na składzie towary lożkowe, płótna i inne pierwszej jakości i tańsze, mocne, specjalnie nadające się dla kolonistów. Naprzykład kaszmir zagraniczny i nacjonalny, brym, kapelusze, krawatki, koszule, jedwabie, towary bawełniane i inne drobiazgi do ubrań.

Casa Brasil

N. 10 — RUA JOSE BONIFACIO N. 10 — CURITYBA

Nie zaniedbuj twojej ziemi!

Aby twoja praca na roli nie była daremną to najpierw przekonaj się, czy rola twoja jest dobrze znawozona i jakim nawozem.

Jak nie jest znawozona to udaj się najpierw do firmy:

LUIZ ROSE

RUA JOSE BONIFACIO NS — CURITYBA — PARANA

gdzie znajdziesz wielki wybór wszelkich nawozów najrozmaitszego gatunku na różne ziemie, a więc:

- Salitre do Chile — saletre chilijska 15,5 proc.
- Chloro de Potassa — chloran potasu 80 proc.
- Sulfato de Potassa — siarczan potasu 90 proc.
- Superfosfato — superfosfat 44 proc.
- Kostna mąka czysto chemiczna.
- Kostna mąka zmieszana z mąką z krwi i z obornikiem (Proteina).

Obstalunki dostarcza się do domu w każdej ilości od 1 kila do 1,000 kil, transport darmo bo rząd go oplaca.

dował, ale to także skutek czytania jego dzieł, gdyż nic bez przyczyny. Na szczęście, nie z polskiego źródła zaczerpnął Żeromski tej trucizny, ale z rosyjskiego. Dostojewski i Turgeniew, pisarze rosyjscy, to jego wzory — a z francuskich bezwstydną Zola.

Niestety i nową Polskę skrzywdził Żeromski w ostatnim swoim dziele „Przedwiośnie”. Umiął on niegdyś świetnie opisywać Polskę robotniczą, spisującą pod zaborem rosyjskim — Polski nowej, borykającej się z tylu trudnościami, jasnej, opisać nie umiał i oślepił jak kret, który się wykopał na słońce. Dzieło jego „Przedwiośnie” wychodzi w prostej linii na pochwałę bolszewizmu; tak zrozumiał to dzieło nawet Arcybyszew pisarz rosyjski. Wszelkie protesty Żeromskiego, że go nie rozumiano, nic nie pomogły. I my chcemy wierzyć Żeromskiemu, lecz skutek dzieła był wprost przeciwny. W dziele tem wołał poprostu Żeromski o rewolucję komunistyczną. Bohaterem dzieła to szlachcic młody Baryka, któremu życie hulawcze wśród szlachty wcale się podoba, dopiero kiedy mu się oparła jedna szlachcianka i nie pozwoliła się scharbić, wtedy ze zemsty nad burżujką Baryka staje się komunistą i dokonuje różnych zbrodni. Nie zaprzeczamy, że z takich bohaterów składają się bolszewicy w Rosji a zwłaszcza agitatorzy ich w Polsce. Polska nowa według „Przedwiośnia”, opiera się na sile i krzywdzie chłopów, żydów i ludności wsi i miast. Najwięcej żelzył Żeromski w tem dziele policję polską, te bohaterką policję naszą, która tyle ofiar w życiu i krwi składa w Polsce, by utrzymać w niej ład, porządek i bezpieczeństwo. W roku 1922 zabito w Polsce 62 policjantów, w roku 1923 zginęło od bandytów i zbirów komunistycznych jeszcze 43 policjantów, nie licząc setek ciężko rannych. O nich ma Żeromski sąd następujący (Przedwiośnie str. 361):

„Pośrodku ulicy na podłożu podwyższonym z kamieni ciosanych przechadzający się posępny policjant, ten o potwornej figurze... kat... to jeden z tych, co otówek wsuwa między palce skazańców, a potem te palce ścisną maszynką specjalną. Jeden z tych, co drąg żelazny przesuwają między ręce i nogi splecione, tworząc z człowieka kółko” (str. 361), ten, co mimo bolesnego spojżenia żyjących włók człowieczych — żyda nędzarza karze mu bezlitośnie pchać ciężar ponad jego siły (str. 364), by pominąć inne okropności tortur, stosowanych rzekomo przez policję a opisanych przez Żeromskiego w „Przedwiośniu” na str. 356 — 359.

I znowu ogół bierze to wszystko w prostej linii... za prawdę. Dowód: dnia 20-go października obecnego roku, poseł żydowski Frostig obrzuca na pełnym sejmie stebkiem obelgę policji i wójską i zarzuca jej okrucieństwa w stosunku do komunistów. Bronił policji poseł Mendrys. Na to powstaje Frostig i odczytuje przed sejnem całe ustępy z Przedwiośnia o policji. No... i zdumieni posłowie, bo nikt nie śmiał zaprotestować przeciw Żeromskiemu, kawalerowi wielkiej wstęgi „Odrodzenia Polski”. Zdawałoby się, że Żeromski wystąpi przeciw przekręcaniu jego myśli i zamiarów, że o policji polskiej myśli w rzeczywistości inaczej niż w „Przedwiośniu”. Niestety — nie zrobił tego i takim gestem, taką obelgą pożegnał nową Polskę i przeszedł w zaświaty. Jednym słowem, nie naprawił złego, które wiele jego dzieł wywołuje i wywołują jeszcze będzie.

OZYTELNIKU!
Nie zwlekaj z opłatą za twoją gazetę.
Soble tem nie pomożesz, A'gazecie swej szkodzisz.

Wiadomości. Z POLSKI.

ZEROMSKI BYŁ WYZNANIA EWANGELICKO-REFORMOWANEGO.

Żeromski był wyznania ewangelicko-reformowanego, jego trumnie towarzyszyło też 4 pastorów protestanckich. Został pogrzebany na cmentarzu ewangelicko-reformowanym. Przy wyprowadzeniu trumny przemawiał minister oświaty Stanisław Grabski i wyreci między innymi i te słowa: Zabrała Stefana Żeromskiego Polska śmierć przedwieszna, zanim się on jeszcze wypowiedział cały... Nad grobem przemawiał też socjalistyczny pisarz Wacław Sieroszewski i protestancki pastor.

(Przyp. Red. Zatarg z kościołem katolickim Żeromskiego opisujemy później.)

BESTJALSTWO NIEMCÓW WOBEC ROBOTNIKÓW POLSKICH.

„Dziennik Berliński” donosi o strasznej położeniu polskich robotników sezonowych w Meklemburgii i na Pomorzu Robotnicy ci są wprost nieludzko traktowani, a nawet bici pałkami gumowymi do utraty przytomności. Grupa robotników Polaków z Meklemburgii, nie mogąc znieść ucisku, a nie mając znikąd opieki, wystosowała zbiorową prośbę do polskiego konsulatu generalnego w Berlinie, by zajął się ich smutnym losem.

POLKA — POŚLEM DO SEJMU STANU JERSEY.

„United Press” donosi, iż pierwszą kobietą narodowości polskiej, zajmującej w Stanach Zjednoczonych urząd publiczny jest p. Marja Urbańska, która jako kandydatka demokratów wybrana została do sejmiku stanu Jersey.

RABINI WARSZAWSCY U KARD. KAKOWSKIEGO.

Kardynał Kakowski przyjął delegację rabinatu warszawskiego w osobach trzech rabinów, którzy przedstawili konieczność uregulowania sprawy rozwodów. Często się bowiem zdarza, że żyd zamiast rozwieść się z żoną żydówką, przechodzi na katolicyzm i żeni się po raz drugi i nie udzielając pierwszej żonie rozwodu, która nie może następnie ponownie wyjść za mąż. Takich rozwiedzionych żydówek jest około 7000. Rabini prosili Kardynała o wpływanie na duchowieństwo, aby zażądał od żydów uregulowania swoich stosunków rodzinnych, zanim przejdą na katolicyzm.

BISKUP ŚLĄSKI.

Konsekracja biskupa śląskiego dra Hlonda, dotychczasowego administratora apostołskiego dla Górnego Śląska, odbędzie się dnia 8-go grudnia bieżącego roku w kościele św. Piotra i Pawła w Katowicach. Konsekracji dokona nuncjusz papieski arcyb. Lauri. Dekret nominacyjny jest już podpisany.

CHEŁMCZYŃNA WRACA NA ŁONO KOŚCIOŁA.

Najnowszy numer „Wiadomości Diecezjalnych Podlaskich” (8 i 9) zawiera kilka dekretów erekcyjnych parafji, które z religii prawosławnej przeszły na łono Kościoła katolickiego, zachowując obrządek wschodnio-słowiański. Ks. biskup Przezdziecki utworzył następujące parafie obrządku wschodnio-słowiańskiego: św. Trójcy we wsi Połoski dekanatu Białskiego, św. Jana Ewangelisty we wsi Bubeł Stary dekanatu Janowskiego i św. Demetriusza we wsi Kijowice dekanatu Janowskiego. Parafie obrządku wschodniego istnieją w trzech dekanatach: Białskim, Janowskim i Parczewskim.

POLACY W ROSJI SOWIECKIEJ.

Kolonja polska, zamieszkała w okręgach moskiewskim i piotrogrodzkim, dawniej bardzo znaczna, zmniejsza się stopniowo od czasu wybuchu rewolucji rosyjskiej, tracąc całą prawie inteligencję, a niabawem i znaczniejsze rzesze robotnicze. Z 800 000 Polaków w roku 1915—1917 pozostało nie więcej niż 107 tysięcy, stosunkowo mało uświadomionych i należących z niewielkimi wyjątkami, do sfery drobnomieszczańskiej i robotniczej. Na ogół 95 procent zamieszkałych obecnie w Rosji Polaków są obywatelami sowieckimi. Życie organizacyjne i społeczne, dawniej bardzo rozwinięte, zamarło teraz zupełnie. Polskie życie gospodarcze po wybuchu rewolucji również upadło.

W krajach zakaukaskich zamieszkiwało Polaków około 2000. Są to przeważnie fachowi inteligenci i robotnicy w przemyśle naftowym i na kolejach. Stan ich materialny jest na ogół niezły.

Przeszło 6000 Polaków, znajdujących się na terenie nadmorskim Dalekiego Wschodu (Primorje) w latach 1915—1920, pozostało zaledwie 2000 osób.

PO 20 KIJÓW DAJĄ BOL-SZEWICY POLSKIM DEZER-TEROM.

Dnia 19-go listopada bolszewicka straż graniczna wrociła czterech poborowych, którzy uciekli z Polski przed służbą wojskową. Komendant specjalnego posterunku granicznego bolszewickiego rozkazał dać im po 20 kijów. Egzekucja odbyła się w oczach całego posterunku bolszewickiego. Zbiegł powiadziano, że w razie ponownego schwytania ich na terenie sowieckim będą natychmiast rozstrzelani.

Z Brazylii.

Kurytyba.

NASTĘPNY NUMER „LUDU” wskutek przypadających na piątek — Świąt Bożego Narodzenia, wyjdzie dopiero za tydzień.

KONSUL NASZ P. ZBIGNIEW MISZKE, według ostatnich wiadomości, zjedzie dnia 27-go grudnia statkiem „Aurigny” spółki francuskiej „Chargeurs Reunis” do Rio, a około Nowego Roku stanie w Kurytybie. Powracających z Ojczyzny Państwo Konsulów wita redakcja „Ludu” serdecznie.

PREZYDENT STANU PARANY dr. Munhoz da Rocha, zakupił w swej przeczności za pośrednictwem Banco Nacional do Commercio 2 miliony francuskich franków, by nimi spłacić procenta zagranicznych długów stanowych.

TYTUŁ HONOROWEGO PROFESORA medycyny na uniwersytecie kurytybskim nadano prezydentowi Parany dr. Munhoz da Rocha. Uroczystość cała odbyła się 19-go grudnia w auli uniwersytetu wobec władz stanowych, wojskowych, duchownych i wszystkich profesorów trzech wydziałów: prawa, medycyny i inżynierji. Mówcy podnosili zasługi obecnego prezydenta około uzdrowienia Parany, w której obecnie z jego zachęty i gorliwości dokonuje się budowy wielu zakładów zdrowotnych jak: schroniska dla trędowatych w Piraquarze, sanatorium dla suchotników w Lapie; nadto założono wiele ambulatorjów dla zwalczania syfilisu, malarii, malaterji, choroby robaków i innych plag nagminnych.

PROCES o nieprawne uwol-

nienia od wojska wylosowanych, wytoczony przez prokuratora państwa generałowi komenderującemu w Kurytybie, zalicza coraz szersze kregi. Generał Nepomuceno da Costa broniąc się oświadcza, że przybywszy do Kurytyby zastał tu formalną spółkę komandytową, która rekrutom sprzedawała za jakąkolwiek cenę zwolnienia od wojska. Sierzani i oficerowie z rezerwy też brali udział w tej sprawie. Niektóre osobniki bez czci i patriotyzmu w bramach i w pobliżu koszar otwarły swe biura adwokackie i wydawały rekrutom fałszywe poświadczenia za dwieście lub trzysta mil-rejsów. Na szczęście rzetelni adwokaci nie mieli nic do czynienia z tym brudnym interesem. Taksamo lekarze bez klienteli sprzedawali za 10 lub 20 mil-rejsów świadectwa niezdolności do wojska ludziom zdrowym i robotnikom, lecz lekarze prawdziwi nie wdawali się w tę sprawę. 210 uwolnień udzielonych na mocy „habeas corpus” zostało uwzględnionych, lecz przynajmniej 50 na 100 opiera się na powodach fałszywych. Synów bogatych kupców i przemysłowców uwolniono na podstawie ubóstwa, a małżonków zwolniono dla opieki nad żonami obłąkanymi choć te są zupełnie zdrowe, lub synów bogatych wdów uwolniono, by byli podporą biednej matki. Wogóle w odezwie swej powiada generał, że wszyscy dobrzy brazylijanie powinni się zjednoczyć, by podnieść moralność, uczciwość i poczucie godności narodowej.

TUTEJSZA GAZETA NIEMIECKA „Deutsche Tageszeitung” ubolewa strasznie nad upadkiem niemieczyny w Polsce i lży ojczyznę naszą mocno. Płaczę więc, że niemcy w prastarej (urdeutsch) ziemi niemieckiej w Poznańskim i na Pomorzu przy wyborach gminnych przegrali z kretelem, a to dlatego że 900 tysięcy niemców musiało uciec przed uciskiem polskim, dalej że Polacy już Gdańsk podbijają i utrudniają wolny był tego miasta i t. d.

Rio de Janeiro.

RIO, 18-go grudnia. Prezydent Brazylii Arthur Ber-

Już wyszedł

6-ty numer „Świata Parańskiego”.

Zawiera on niesłychanie cenne a dla każdego Polaka w Południowej Ameryce potrzebne wiadomości i artykuły jak: Polacy w południowej Ameryce (gruntowna rozprawa na podstawie najlepszych źródeł o obecnej ilości Polaków w Brazylii, Argentynie, Chile, Urugwaju, Peru i t. d.) — Prasa polska w południowej Ameryce (pierwsze światne zestawienie wszystkich poczyną inteligencji polskiej na polu piśmiennictwa czy to czasopiśmiennictwa czy to gazet, czy książek; wspinają wprost przegląd pięknych zamiarów i przedsięwzięć, które jako słomiany ogień ożstokroć prędko też gasły). — Zarys Bibliografji Polskiej w Brazylii spis wszystkich wydawnictw, książek, ustaw, Towarzystwa i innych wydawnictw.

— Wpływ języka portugalskiego na język kolonistów polskich w Brazylii wraz ze słownikiem wyrazów zapożyczonych z języka brazylijskiego (rozprawa, która dowodnie pokazuje nam, jak polacy w Brazylii ulegają stopniowemu wynarodowieniu najwięcej w zakresie języka). Wogóle cały ten 6-ty numer świadczy o niezmiernie wprost pracy i pilności redaktora Józefa Stępczewskiego, który ostatnio dwa lata swej pracy jak nauczyciel wędrowny „Oświaty” w Rio Vermelho i Bateas w Santa Catharinie, wyśkałał wszechstronnie i obdarzył ogół polski w południowej Ameryce wspinałami i zasadniczymi rozprawami, które na zawsze świadczą będą, że przecież ta inteligencja polska pracowała i ratowała jak i obecnie jeszcze pracuje i ratuje kolonję polską w Brazylii.

Kto ciekaw całej tej pracy i tych wyśkółek niech kupuje ten numer „Świata Parańskiego” w cenie 2\$000 za egzemplarz.

W Kurytybie do nabycia w sklepach p. p. Domańskiego i Krzyżanowskiego na praça Tiradentes.

nardes wobec gorącego lata w stolicy, wyjeżdża w pierwszych dniach stycznia do wyżej położonego i chłodniejszego Petropolis. Straż nad palacem Rio Negro w Petropolis obejmuje pierwszy bataljon strzelców i w tym celu wyjechał już dzisiaj specjalnym pociągiem do Petropolis.

RIO, 22-go grudnia. Stan zdrowia prezydenta Brazylii poprawił się nieco, opuścił on już prywatne swe pokoje i zaczął urzędowanie, lecz przed kilku dniami był prezydent bardzo osłabiony z powodu grypy i astmy, a przytem i puls był nieregularny.

Rio Grande do Sul.

Gazeta z Porto Alegre dono-

Ból głowy jest okropny!

kiedy sięga aż do szpiku kości i wyczerpuje siły człowieka, ostabia jego organizm i powoduje nieznosną trwogę; sprawia straszną newralgię i niesłychane boleści, które jednak szybko ustępują kiedy się zażywa

CAFIASPIRYNĘ.

Już po użyciu jednej kapsułki odczuwa się ulgę i przyjemną poprawę. Na upartą newralgię i reumatyzm pomagają znacznie stale użycie CAFIASPIRYNY i w końcu uleczyć zupełnie. Ten sam błogi skutek sprowadza przy bólach głowy, zębów, uszu, których to bólów dostajemy przy zaziębieniu w czasie chłodnych nocy lub przy użyciu ostrych napojów. Nie szkodzi ani na serce ani na nerki.

Przy zakupie tego znakomitego lekarstwa prosimy dobrze uważać na następujący „krzyż firmy Bayer”.

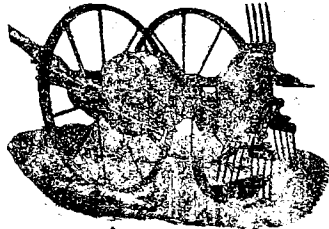
Licencjacja pela Directoria Gerai da Saude Publica sob o n. 886 em 7-10-1916.

A Propagandista 677

Najlepsza kartoflarka, jedyny zwycięzca

we wszystkich współzawodnictwach kartoflerek,

jest
Kartoflarka
patent
Melichar - Hájek

Największa działalność! Idealna maszyna! Konstrukcja nader prosta!

TYLKO: **CASA MELICHAR**

Especialista em maquinas agricolas.

CURITYBA, Praça Sen. Correia N.7

sza, że odkryto tam spisek na życie prezydenta stanu i spiskowców pochwyciono. Jeden z nich Erasmo Fernandes zeznał, że przy pomocy kilku współpracowników chciał zamordować prezydenta, przez rzucanie bomb mieli spiskowcy po zamachu uderzyć na policję z sobą. Policja dostała w swoje ręce wszystkich współników

Ze swiata. Anglja.

NAJWIĘKSZY WŁAŚCICIEL ZIEMSKI W WIMPERJUM BRYTYJSKIM.

Największym właścicielem ziemskim w Brytyjskim Imperjum jest sir Sidney Kidman, który znany jest w Australji jako „król bydła” i posiada 22 tysiące 649 mil. kwadratów ziemi w centralnej Australji. Sir Sidney rozpoczął swoją karierę jako chłopiec do posług pensją 10 szylingów tygodniowo.

BEZROBOCIA W ANGLJI ZWIĘKSZA SIĘ.

W październiku w Anglii było 1,418,000 bezrobotnych w porównaniu z 1,191,000 bezrobotnych w tym samym czasie ubiegłego roku.

Angielskie biuro ubezpieczenia na wypadek bezrobocia stwierdza, że 12,5 procent robotników angielskich nie ma obecnie zatrudnienia.

Włochy.

WOJSKO W ŁOŻACH MASONSKICH.

Wiedeń. — „Neue Freie Presse” donosi z Rzymu: W Genui i w innych miastach loże wolnomularskie zostały obsadzone wojskiem. 15 przeciwników faszystów zostało aresztowanych, nadto przedsięwzięto 50 rewizji domowych. Także i loże „Wielkiego wschodu” w kolonjach zostały wojskiem obsadzone.

W mowie, którą wygłosił Mussolini na balkonie w pałacu Chigi, oświadczył on odnośnie do akcji przeciwko wolnomularzom: Wiecie, że postępujemy energicznie, aby wszystkie zarżone koła oczyścić i wszystkie nory antynarodowe wykadzić dymem. Jest to rzecz, do której już dziś poczynił wszystkie potrzebne kroki rząd.

Rosja.

W MOSKWE NAWET PIJAKOM DAJĄ DYPLOMY.

Moskwa. — Proponowana jest wydanie dyplomów „świątynnym pijakom”, celem zapobieżenia mnożącym się z dniem każdym wypadkom zapijana się, skutkiem czego przemyśl, nauka i wiedza zagrożone są zagładą. Od czasu przywrócenia prawa wyrobu

wódek i likierów, ludność zapija się bez ograniczenia i żeby położyć kres do pewnego stopnia — prasa tutejsza poddała ową propozycję.

AGENCI „Ludu” i „Przyjaciela Rodziny.”

- Paraná.
- Jan Szczepański — Kurytyba.
 - Józef Domuski — Kurytyba.
 - Krzysztofowski — Kurytyba.
 - Ksiądz Franciszek Chylaszek — Orleans.
 - Ksiądz Paweł Warkocz — Sta. Candida.
 - Paweł Nadolny — Bacachery.
 - Ksiądz Józef Góról — Abranches.
 - Stefan Witostawski — Abranches.
 - Ksiądz Władysław Kula — Campo Largo.
 - Wacław Rykowski — Campo Largo.
 - Jan Haluch — São José dos Pinhães.
 - Franciszek Grabski — Afonso Penna.
 - Ksiądz B. Bayer — Thomas Coelho.
 - Bonifacy Witkowski — Araucaria.
 - Piotr Rudy — Araucaria.
 - Ksiądz Franciszek Komander — Catanduva.
 - Jan Stefański — Catanduva.
 - Włodzimierz Kuhn — Guejuvira.
 - Jan Mosca — Serinha.
 - Ksiądz Franciszek Zdzienbło — São Mateus.
 - Jan Toporowicz — São Mateus.
 - Marcin Skalski — São Mateus.
 - Stanisław Boćkowski — Antonto Olyntho.
 - Ksiądz Jan Zygmunt — Agua Branca.
 - Ksiądz S. Kandora — Rio Claro.
 - H. Kamieński — V. Guarany.
 - Adam Panek — Vera Guarany, Subsede.
 - Mikolaj Zubacz — Marechal Mallet.
 - Ksiądz Antoni Wajs — Cruz Machado.
 - Antoni Andrassy — Porto União.
 - Kazimierz Przepióra — Amola Faca.
 - Franciszek Mierzwa — Col Queiroz.
 - Józef Bubniak — Balsa Nova.
 - Piotr Grabowski — Palmeira.
 - Feliks Graczyk — Santa Barbara.
 - Józef Lewandowski — Palmyra.
 - Józef L. Teledziński — Papagaios Novos.
 - Stanisław Bilik — Ponta Grossa.
 - Teodor Cichewicz — Iraty.
 - Ludwik Hawryluk — Iraty.
 - Jakób Michalak — Gonçalves Junhor, (Iraty).
 - Franciszek Plasecki — Itapará.
 - Ksiądz Paweł Domio — Roxo Reis.
 - Stanisław Ostrowski — Antonio Rebouças.
 - Ksiądz L. Bronny — Prudentopolis.
 - Ksiądz T. Kania — Ivaby.
 - Józef Kropelnicki — Hervalzinho.
 - Szymon Szymański — Therosina.
 - Franciszek Pęczkowski — Apucarana.
 - Mikolaj Musiałowski — Castro.
 - Teodor Konart — Paulo Frontin.
 - Teofil Milczewski — Pirahy.
 - W. Trojanowski — Poço Frio.
 - Santa Catharina.
 - Ksiądz Jan Kominek — Itayopolis.
 - Jan Tyska — Itayopolis.
 - Ksiądz H. Mięsopest — Rio Vermelho.
 - Wal. Inglat — Avenquilha.
 - Józef Treła — Três Barras.
 - Józef Bronny — Col. Vieira Canoimbs.
 - Mieczysław Brejniak — Nova Galicia.
 - Laopold Jakubowski — Messaranduba.
 - Władysław Kore — Pinheiro.
 - Rio Grande do Sul.
 - Bernard Puchalski — Porto Alegre, Rua São Pedro 136 c.
 - Feliks Javorski — Porto Alegre, Avenida França 8.
 - Stanisław Volgt — Porto Alegre, Rua São Pedro 71.
 - Stanisław Wronski — Rio Grande.
 - Juljan Ostrowski — Marianna Pimentel.
 - Karol Muszyński — São Feliciano.
 - Józef Pittas — Iuby cały okręg.
 - Sawicki i Specjalski — Iuby L. 6.
 - Ksiądz Jan Wróbel — Guarany.
 - Piotr Hamerski — Bom Jardim.
 - Ksiądz Stanisław Wolski — São Luiz Gonzaga de Misiones.
 - Franciszek Ziebiewicz — Porto Lucena.
 - Franciszek Stawicki — Erechim.
 - Franciszek Kujawski — Caporé.
 - Franciszek Marchewicz — 13 de Maio.
 - Marcin Płocinski — Boa Vista de Erechim.
 - Antoni Gauza — Floresta.
 - Stanisław Wyżkowski — Baliza.
 - Władysław Obrosiak — Barro.
 - Stanisław Magalski — Marcelino Ramos.

Już czas!

Zgłaszać się po nauczycieli. Zwracamy na to uwagę towarzyszom i kolonjom, które nie mają jeszcze zapewnionego nauczyciela na rok 1926.

W naszym Kółku Nauczycieli Chrześcijańskich mamy kilku nauczycieli poszukujących miejsca.

Prosimy za wczasu nadsyłać próby o nauczyciela i podawać warunki placu i utrzymania.

Zgłaszać się należy pod adresem: **Curityba — Av. Jayme Reis 115, Caixa postal 155.**

Sekretariat Kółka Nauczycieli Chrześcijańskich.

Towarzystwo Polskie — São Paulo.
Franciszek Szymański — São Paulo.
Mikolaj Jagas — Acara.
Teofil Gzychowski — Apostoles.
Nadto mają kwitariusze podrózne.
Edward Ostrowski — z Guarany.
Stanisław Malysz — z Floresta.

OD REDAKCJI.

W czerwcu 1924 roku był w Redakcji jakiś obywatel, który (o ile nie zmyślił nazwiska) nazywał się Józef Ziarecki zamieszkały rzekomo w Lagoa Suja, Villa São Bernardo, São Paulo.

Ze był, nic w tem złego; gorzej, że porobił niektóre zamówienia, których dotychczas nie zapłacił. Ponieważ listy wysyłane pod powyższym adresem wracają z powrotem, zmuszani jesteśmy poszukiwać tego obywatela przez gazetę. Może zgłosi się sam, lub ktoś go zia i zawiadomi o nim redakcję, o co bardzo prosimy.

Podajemy także do wiadomości szanownych czytelników, że kwitariusz „Ludu” N. 6368—6417 dostał się prawdopodobnie w nieodpowiednie ręce przez pomyłkę. Ktożby zatem zatem na te numera zapłacił prenumeratę „Ludu”, niech zawiadomi o tem redakcję, przysyłając odnośny kwit.

KORESPONDENCJE.

Porto Alegre, 10-go grudnia 1925 roku.

W korespondencji „Kasy Pogrzebowej” podpisanej przez p. Feliksa Jaworskiego, prezesa tejże i umieszczonej w „Ludzie” N. 83 z 21-go listopada b. r., są podane fakty, które nie zgadzają się z prawdą; z tego powodu na posiedzeniu miesięcznym odbytem dnia 6-go grudnia b. r. uchwalono jednogłośnie, podać do wiadomości Kolonji Polskiej następujące

Sprostowanie:

I) Towarzystwo „Białego Orła” prosilo „Kasę Pogrzebową” o pożyczkę £-0008, nie z inieatywy Ob. Ob. Raina i Mazurkiewicza lecz na wniosek Ob. Adolfa Szmidta wówczas prezesa Towarzystwa, po jednogłośnie zapadłej uchwale, (Patrz protokół Towarzystwa „Białego Orła” N. 116, punkt 5 ty porządku dziennego, z dnia 17-go grudnia 1924 roku.)

II) Towarzystwo żądało od „Kasy Pogrzebowej” 20000 miesięcznie za odbywanie się posiedzeń, ponieważ wydatki Towarzystwa podwoiły się; zważywszy na to że „Kasa” przez to nie zbiedniała by Towarzystwu dopomódz mogła.

Uchwała powyższa zapadła na posiedzeniu zarządu dnia 17-go lutego 1925 roku; wniosek podał Ob. Sylwester Zorawski, prezes Towarzystwa a nie Ob. Ob. Rain i Mazurkiewicz. (Patrz protokół N. 122 punkt 2 porządku dziennego).

Prezes: **Sylwester Zorawski**. Sekretarz w zastępstwie **Stanisław Mazurkiewicz**.

Telegramy z Polski.

Warszawa, 18-go grudnia. — Sejm zatwierdził po trzeciej rozprawie tymczasowy budżet (spis dochodów i rozchodów) na pierwszy kwartał 1926 roku.

Warszawa, 22-go grudnia. — Gazety w Polsce rozpisały się o wzmożonej agitacji komunistycznej we wszystkich warstwach społeczeństwa i nie kryją swych obaw na przyszłość. Wywrotowe elementy rozwijają żywą agitację i wyzyskują ku temu ogólny zastój i przesilenie w handlu i przemyśle, które obecnie przybrało rzeczywiste rozmiary zatrudniające 400 tysięcy robotników jest bez zajęcia; dotychczas wspiera ich jeszcze rząd by mogli utrzymać swoje rodziny, lecz obecnie zagraża im niebezpieczeństwo, że rząd z powodu wielkich trudności finansowych może odmówić im wsparć czy pieniędzy

czy innych świadczeń. Komuniści wyzyskują to ciężkie położenie do walki z urządzeniami państwowymi i agituja zwłaszcza wśród robotników. Zachodzi obawa, że agitacja dotychczas jeszcze skryta wybuchnie jawnie w niedługim czasie.

Telegramy ze swiata.

London, 21-go grudnia. — Przy ostatnim zliczeniu ludności miasta Londynu stolicy Anglii stwierdzono, że kobiet w Londynie jest o 341,467 więcej niż mężczyzn (a ku wielkiemu smutkowi angielskich żołnierzy angielscy z miasta Kolonji i terenów okupacyjnych nad rzeką Kenem, przywieźli sobie jeszcze 760 niemek, które tam pojeły za żony. Przep. Red.)

Rzym, 17-go grudnia. — Dziennik włoski „Tribuna” twierdzi, że papież Pius XI ma zamiar poprosić sobór powszechny (czyli zjazd wszystkich biskupów swiata) — który za dwa lub trzy lata zbierze się w Rzymie — o pozwolenie, by mógł sam załatwić tak zwana „sprawę rzymską” i stosunek papieża do królestwa włoskiego.

Berlin, 17-go grudnia. — Od 1-go grudnia do dnia dzisiejszego niema jeszcze gabinetu ministrów w Niemczech, pomimo gorliwych zabiegów prezydenta Hindenburga. Obecnie powierzył prezydent utworzenie gabinetu p. Kochowi, przewodniczącemu niemieckich demokratów. Straszne przesilenie gospodarcze Niemiec nie zachęca polityków do objęcia godności ministerjalnych.

Berlin, 18-go grudnia. — Przesilenie gospodarcze w całym Niemczech wraza nieustannie. Ludność miasta Plettenberg z Westfalji licząca 7 tysięcy głów, wysłała do rządu gorącą prośbę o natychmiastową pomoc, gdyż brak tam wszelkiej pracy.

Berlin, 18-go stycznia. — Komunistyczna gazeta „Welt-am Abend” oświadcza z pewnego źródła, że rząd niemiecki w styczniu wprowadzi stan oblężenia do całych Niemiec a to z obawy rozruchów, które mają rozpocząć bezrobotni. Ministerjum wojny zaprzecza tej wiadomości.

Berlin, 21-go grudnia. — W całych Niemczech panuje ostra zima. Z okolic górskich donoszą o wielu nieszczęśliwych wypadkach, spowodowanych stęszaniem się brył śnieżnych (lawin) w doliny. Na Pomorzu niemieckim ustał wszelki ruch kolejowy z powodu wielkich zasp śnieżnych.

(Przyp. Red. Temsamym i w Polsce panuje ostra zima, bo warunki klimatyczne u nas są te same co w Niemczech.)

KURSPINIĘDZY.

Dolar	75060
Lira włoska	3292
Frank francuski	258
Angielski funt szterling	315000
Pez argentyński	33000
Frank szwajcarski	15774
Złoty polski rowny frankowi szwajcarskiemu	

Związek Polski W KURYTYBIE

Zawładania Rodziców, z dnia 26-go grudnia urządza zabawę dla dzieci od godziny 2-jej do 7-jej a wieczorem dla członków i zaproszonych.

Zarząd.

BAR PARANA

Pierwszorządna Restauracja w Kurytybie
Rua 15 de Novembro N. 22.
Smaczne obiady i kolacja. Do tego mezz równany, zawsze świeży „Chops” z Atlantyki. — Obsługa także w języku polskim. — Ceny umiarkowane.

Ciekawe rzeczy z Polski

Człowiek zaklęty w szczura. Zdarzenie nieprawdopodobne z dwudziestego wieku.
LWÓW, 18-go września. — Według opowiadań krążących w dzielnicy żydowskiej we Lwowie, rzeknik W. Juwe

Na Święta i Rok Nowy, Chcesz być wesół i zdrowy, Zamów już dziś z ATLANTYKI piwa, Bo to jedyna rozkosz prawdziwa

Ponieważ chcę zlikwidować moje towary przeto znacznie niższem cenę na wszystkich przedmiotach kupna. Abym mógł likwidację jak najprędzej ukończyć postanowiłem przed **BOŻEM NARODZENIEM** moje towary sprzedawać w cenach **śmiesznie niskich**. Przyjdźcie i przekonajcie się!

Moim na składzie towary lokowe, płótna i inne pierwszej jakości i tańsze, moone, specjalnie nadają się dla kolonistów. Naprzykład kaszmir zagraniczny i nacjonalny, brim, kapelusze, krawatki, koszule, jedwabie, towary bawełniane i inne drobiazgi do ubrań.

Casa Brasil

N. 10 — RUA JOSE BONIFACIO N. 10 — CURITYBA

W Warszawie, 18-go grudnia. — Sejm zatwierdził po trzeciej rozprawie tymczasowy budżet (spis dochodów i rozchodów) na pierwszy kwartał 1926 roku.

Nie zaniedbuj twojej ziemi!

Aby twoja praca na roli nie była daremną to najpierw przekonaj się, czy rola twoja jest dobrze **znawozona i jakim nawozem**.

Jak nie jest znawozona to udaj się najpierw do firmy:

LUIZ ROSE

RUA JOSE BONIFACIO NS — CURITYBA — PARANA

gdzie znajdziesz wielki wybór wszelkich nawozów najrozmaitszego gatunku na różne ziemię, a więc:

- Salitre do Chile — saletre chilijska 15,5 proc.
- Chloroto de Potassa — chloran potasu 80 proc.
- Sulfato de Potassa — siarczan potasu 90 proc.
- Superfosfato — superfosfat 44 proc.
- Kostna mąka czysto chemiczna.
- Kostna mąka zmieszana z mąką z krwi i z obornikiem (Protolina).

Obstalunki dostarcza się do domu w każdej ilości od 1 kila do 1,000 kil, transport darmo bo rząd go opłaca.

les, zamieszkały przy ulicy Rzeźniczej...

Historia, która w swej 1000-letniej...

Oto onegdaj Juweles zaszedł z rana...

Tupnęło coś białawie i nastąpił ci-

Narobiono rzechu, zawłano lekarza...

A gdy rabin chciał ogłdnąć cudo-

Nadesłane

OSTRZEŻENIE

Niniejszym pragnę zawiadomić i jed-

Latwo wierni którzy mają na uwadze...

Autentyczność mych słów stwierdzam...

Roman Sieczka

Zawiadomienie.

Centro Republicano Polono

Niniejszym mam zaszczyt zawiado-

Sędzimy, że każdy z rodaków...

Pojedyncze numery "LUDU"

Rozmaitosci.

PRZEBUDZENIE SIĘ W TRUMNIE.

Przebudzenie się w trumnie. Już sam

O małego takiego nie spociek księcia

Wszystkie dzieciaki w Tokio doniosły

Historia ta dowodzi, że dotychczasowe

Lekarz francuski Tourdes utrzymuje,

Miedawno zachorował w Paryżu jeden

AKUSZERKA Marja Goslaw

Przedsiębiorcy i kupcy ogla-

Przedsiębiorcy i kupcy ogla-

polecia innemu chirurgowi odciąć gł-

Jednemu z lekarzy paryskich udało

DIAGENES W SPÓDNYCY.

Teatry, koncerty, kabarety i danci-

Wspaniałym Royls Roysem udala się

Po uszczeniu niewielkiej jakiejś kary

Nazajutrz zjawia się z beczką na Pla-

Zrozumiały, iż nie uciec się jej życie

Uwaga Luceniaki!

Podają do wiadomości Rodakom z

Polną wendę, gdzie każdy rodak

Jan Lienerski.

Ziemia na sprzedaż.

Na kolonji Marembu, Roxo-Rois -

Stanisław Ostrowski - Antonio Rebou-

UWAGA!

Książki do nabożeństwa i historyczne

Cezar Schulz

5 PROC. RABATU. - Rodney!

Zawiadamiam Szanownych Rodaków

Kupuje wszelkie produkty krajowe.

Czas został właścicielem włas-

Terenty w Ponta Grossa na „raty”

Sprzedaje w środku miasta Ponta

Kupujcie tylko farby Bayera do far-

Polska Gospoda i Pensjonat.

pana Antoniego Nowakowskiego zna-

Kuchnia polska, polska karmelki i cukierki

Zaby sztuczne z podniebieniem i bez

Swoj do swego!

Dr. MIROSLAW SZELIGOWSKI

Były asystent klinik europejskich.

Lekarz i operator.

Kurytyba - Rua S. Francisco N 25

Wykonuje wszelkie operacje chirurgicz-

Teatry, koncerty, kabarety i danci-

Wspaniałym Royls Roysem udala się

Po uszczeniu niewielkiej jakiejś kary

Nazajutrz zjawia się z beczką na Pla-

Zrozumiały, iż nie uciec się jej życie

Uwaga Luceniaki!

Podają do wiadomości Rodakom z

Polną wendę, gdzie każdy rodak

Jan Lienerski.

Ziemia na sprzedaż.

Na kolonji Marembu, Roxo-Rois -

Stanisław Ostrowski - Antonio Rebou-

UWAGA!

Książki do nabożeństwa i historyczne

Cezar Schulz

5 PROC. RABATU. - Rodney!

Zawiadamiam Szanownych Rodaków

Kupuje wszelkie produkty krajowe.

Czas został właścicielem włas-

Terenty w Ponta Grossa na „raty”

Sprzedaje w środku miasta Ponta

Kupujcie tylko farby Bayera do far-

Polska Gospoda i Pensjonat.

pana Antoniego Nowakowskiego zna-

Kuchnia polska, polska karmelki i cukierki

Zaby sztuczne z podniebieniem i bez

Swoj do swego!

ZAKŁAD KRAWIECKI
Ewarysta Kornowskiego, GUARANY (Rio Grande do Sul)
zawiadamia Szanowną Klientelę, że posiada na składzie wszelkie

Hotel Jana Wilczyńskiego
Podają do wiadomości Szanownym Rodakom przyjeżdżającym do Kurytyby

CASA METAL
CURITYBA, Rua 15 de Novembro 44 - Caixa Postal 140

Jose Hauer Junior & Cia.
Wielki skład żelaza i stali, w sztabach i w płytach, śrub

TOWARZYSTWO FRANCUSKIE MORSKIEJ ŻEGLUGI
„Chargeurs Reunis” i „Sud Atlantique”

Regularne odjazdy z portów Santos i Rio de Janeiro do Havre i Bordeaux

NAJBLIŻSZY ODJAZD DO EUROPY:
Z Santos Z Rio de Janeiro

CASA IDEAL
Rua Jose Bonifacio N. 9 - Curitiba.

Wielki skład obuwi, pończoch, gum, farb, szwaczek, cholewek i t. d.

ZIARNO POLSKIE
po doświadczeniach, odbytych w 6 stanach Brazylii południowej i środ-

Companhia Carbonifera do Ribeirão Novo.
WENCESLAU BRAZ - RAMAL DO PARAPANEMA.

Zakład Krawiecki
Jak ośba Prokopiaka

Restauracja Polska w Iraty
KONSTANTEGO KOWALSKIEGO.

HOTEL CENTRAL
Curityba - Rua Ebanq Pereira N 8.

APTEKA PARANAENSE
S. GŁUSZCZYŃSKI & SKA.

Wydruk z Kurieru z dnia 10/01/1926